

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnicijemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za polleta 1 gld. 80 kr., za četrtileta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četrtileta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 11. julija 1866. ~

Gospodarske stvari.

Kako je letos s pridelkom naših svilnih črvičev?

S pridelkom svilnih črvičev (kokoni) je letos velika težava. Kdor je kaj pridelal, ne vé kam z blagom. Kupca laškega, ki ga je bilo druga leta veliko, ni nobenega. Laška vojska je vso to obrtnijo nekako uničila; tudi tisti dunajski fabrikant, za katerega je lani kmetijska družba galéto nakupovala, ni vzel letos nič. Iz sejmov istrijskih smo zmiraj pričakovali izvedeti letošnjo ceno; al tudi od tam ni nobenega pisma. Po takem ni pričakovati, da bi se mógli semenski kokoni prodati; ne kaže tedaj nič družega kakor pomoriti kokone, kdor jih še ni, da jih pozneje prodá za svilo (žido). Za to pa se bojo že spečali, ker svila se bo potrebovala, dokler bo svet stal. Naj tedaj nenavadne letošnje nezgode nikogar ne plašijo, da bi veselje zgubil za murbo- in svilorejo. Vojska je nesreča na vse strani, in še manja je ta mimo veliko družih!

Vendar nas letošnja skušnja zopet uči, česar nam je neobhodno potrebno in kar mora biti, da se tudi deželam našim zagotovi sviloreja. In ta je: naprava domače svilarnice ali odmotovalnice svile ali žide (filande po laški). Dokler te naprave nimamo, ki bi se energično (krepko) poprijela te obrtnije, zmiraj bojo zadrege s pridelkom našim, kajti misel, da bi se kokoni le za seme prodajali, je čez in čez napačna misel.

Žalibog, da nimamo denarnih podvzetnih mož! Kjer smo stali pred 100 leti, ondi večidel stojimo tudi danes; naši stari očetje so kupčevali le z žitom, deteljo, češpljami, fižolom in tako robo, in veči del „hausknechti“ so nekdam bili prvaki v tem, od katerih so se potem še le drugi naučili te barantije, ko so videli, da unim po sreči gré, in ta barantija je še zdaj skor edina barantija pri nas. Kar koli potrebuje več špekulativne glave ali da že oddaleč ne kaže gotovega forinta, če tudi bankovca, ne najde podvzetnika. Suhe češplje in detelja: to so še zmiraj cvét naše obrtnije! Ne mislimo pa pri tem na špekulante, ki nimajo kapitala in se ne morejo povzdigniti do viših obrtnijstev; pred očmi so nam le denarni možje. Zato smo že klicali in bomo še: svilarnice, domače svilarnice nam je treba, ki bi se vedela sebi pomagati in drugim. Naša dežela ima dobro lego za to. Ko so pred več leti v Vevčah napravili podvzetni možje prvo papirnico na mašine, z glavami so majali naši češpljarji in milovali možé, da si upajo toliko denarja vtekniti v tako „nevarno“ stvar, češ, da Ljubljana ni mesto za to; zdaj pa, ko vidijo, kako ta papirnica svoje blago pošilja križem po svetu, zdaj pravijo: šencajte, kdo bi bil to

misлил. Da, da! še je veliko koscev kruha na svetu; al razuma je treba in truda, pa se vjame ne le kos, temuč cel hleb kruha.

Besedica zastran košnje.

(Konec.)

Kosci naj pridejo na senožet s sklepanimi in ostrimi kosami. Vodja (prvi kosec) naj začne na enolični senožeti tako kositi, da bodo mogli zanjimci travo do mejnika pobrati; na različni senožeti, kjer je trava tū velika, tam majhina, in nimoč zgrabka na vsakem mestu napraviti, naj začne tako, da se prvi prostor napravi zgrabku, da se tla ondi najprej osušé, in kosijo naj, če jim je le primerno, proti največi travi. V vrstenem redu mahnejo kosci po vsi hkrati in ob enem brusijo; noben kosec naj ne maha širje, le toliko, da je vedno enakomerno nekoliko vpognjen in naj ne zajemlje več, kot kolikor do čistega pobirati more; 2krat po enem mestu mahati, je potrata in zamuda časa. Na senožetih, kjer ni mogoče vrsten red kositi, naj kosijo redno po planoti tako, da obrežejo grižo (kamnato stran), ter odrežejo kar se dá s koso, drugo ostane ženjicam; tū se ne gleda na red, ampak vsak kosi, kakor mu je bolj primerno, se vé da, ne da bi bil eden vedno na gladkih, drugi na grdih tléh; vedno naj pazi na red v vsem! Med kamnjem, krog in pod grmovjem naj ne ostaja trava; dobro je tudi mladike nizkega grmovja s koso, (se ve, dokler je odveč tanka, ni varno) oklestiti; mladike niso toliko puste, da bi ješčim govedom ostajale v jaslih pozimi. Kdor pri meji kosi, naj pazi, da ne odkosi tujega, ker dostikrat je za gobec trave več besedi kakor na sejmu. Pa tudi ni ne lepo ne pošteno, segati po tujem blagu.

Kosa se brusi na več načinov: eni iztezajo počez kose držečo ôslo skoro naravnost vên, drugi jo potezajo nekoliko po dolgem; oboji, do konca dospevši, poprimajo zopet pri prvem koncu, tako po večkrat; drugi brusijo na ta način, toda z naprej ali nazaj zategnjeno ôslo, kar je tudi bolje, ker ôsla bolj gladka ostane; zopet drugi vetrijo z nazaj zategnjeno ôslo po kosi tako, da nazaj figne ôsla do roke, naprej toliko, da čez ostrino ne uide, začenshi pri zadnjem koncu kose, najprej zgorej, potem zdolej, tako ponavljavno, dokler se jim udá, da je ostra kosa; zopet drugi vahtarajo z ôslo v kolobar od leve na desno, ne iztegnivši je in nekteri po ravno tem načinu pa iztezavajo jo, tako, da ôsla na levem kraji vedno sprot ostrine brusijo; skoro vsi ti, ko se jim zdi kosa ostra, potegnejo še parkrat po dolgem, od konca do kraja, z ôslo po kosi; nekteri s storčkom; oboje koristi. Tedaj, dragi kosec moj! ravnaj se po tem ali onem načinu, le to pazi, da je kosa vedno ostra in ôsla gladka, pa ne brusijo le z nekolikošnim